

Eva Perón visszatér?

Napjainkban Eva Perón mítosza ismét fénykorát éli. Hazánkban is újra színpadra került az „Evita” című rock-opera, amit nekem is alkalom volt megnézni a Budapesti Sportcsarnokban. Az előadás sok kérdést, problémát vetett fel bennem, így nagy érdeklődéssel fogtam kézbe V. S. Naipaul angol író most megjelent könyvét. Ez az esszé a 70-es évek Argentínájának az életét mutatja be. A mű nem csupán történelmi elemzést kíván adni, az író emberi közelségbe hozza Argentína múltját, jelenét.

A mozaikszerűen szerkesztett mű kiindulópontja a 70-es évek elején második virágzását élő peronizmus, erre utal a könyv címe is: *Eva Perón visszatér*. A szerző szubjektív élményeinek a hatása teszi az írást olvasmányossá azok számára, is, akik keveset tudnak a távoli ország történetéről.

A Naipaul által festett Argentína kép lehangoló, sorvasztó. Ez a 23 millió lakosú, közel India nagyságú ország úgy néz ki, mintha halott, fejlődésében mozdulatlan lenne. Ez az egyik alapmótvium, amely többször visszatér, nemcsak az idegenek tartják annak, hanem maguk az argentinok is ezt vallják. „Úgy érzem, ma is az időszámítás kezdetén vagyunk, a nulladik évben” — mondja egy könyvkiadó 1972-ben. Az ország lakosai szerint Argentínában nincs történelem.

A szerzőt ez a nagy rejtély foglalkoztatja: a természeti kincsekben gazdag, ritkán lakott Argentína csödéje. A kitűnő minőségű termőföld a mezőgazdaság nagy föllendülését tette lehetővé a XIX. század második felében. A marhatenyésztésen és a gabonatermesztésen alapuló gazdaság virágzott. A múlt század végén megindult az óriási méretű európai bevándorlás az országba. A heterogén etnikai összetételnek — akárcsak a

gyarmati gazdaság torz szerkezetének — máig ható következményei lettek: nincs közös múlt, eszménykép, örökség. A sokáig virázó gazdaság elszegényedett, csupán a gazdagság mítosza élt tovább.

Naipaul művének kulcsfogalma a mítosz. Megemlíti Eva Perón, a peronizmus és Jorge Luis Borges, a híres író, költő kapcsán is. Az első peronista mozgalom (1943—55) még a gazdagságra építette „harmadik utas” kísérletét. A második mítosz, amely a 70-es évek elején került előtérbe, már beleolvadt a szegénységbe. Ennek a paradox helyzetnek a megoldását Perón első feleségének, Evának az alakjában kell keresnünk, aki a szerző szerint a peronista hitet vallással tette. Alakja ma hazájában egyet jelent egy bizonyos fajta kultusszal: felette áll mind a peronizmusnak, mind a politikának. Eva Perón 1952-ben, mindössze 33 éves korában halt meg. Nagyon szép, fiatal nőként maradt meg a nép emlékezetében. A haja szőke, a bőre nagyon fehér, ajka — az akkor divat szerint — nagyon vörös. Képei ma ismét megtalálhatók szinte az országban mindenütt. Eva egyszerű hitet prédikált: gyűlölet és szeretet, a gazdagok gyűlöletét és a szegények szeretetét. Megvetette az argentin arisztokráciát és annak közönszerűségét. Mint Perón felesége különböző alapítványokat hozott létre, s a befolyt pénz egy részét szétosztotta a szegények között. Ez természetesen semmiféle alapvető problémát nem oldott meg, de elegendő volt ahhoz, hogy alakja köré legenda szövődjön. Halála után a peronisták „szentté” avatták.

Borges, a költő alakja, gondolatai a legkülönbözőbb helyeken jelennek meg a műben. Átélt az egész századot, és bár soha nem volt a peronizmus híve, mégis akád egy dolog, amely ösz-

szekapcsolja őt és a peronizmust, ezen belül Eva Perón alakját: mindketten mítoszra építettek. Borges olyan mítikus Argentínát alkot meg, amelyet látni szeretne, de amely csak az ő képzeletében él.

Perón 1955-ben megbuktatott, a válság viszont megmaradt. Intézkedései csupán időleges változásokat hozhattak. A 60-as évek végére azonban a helyzet még rosszabbra fordult. A reménytelenség, kiütlanság állapotában az argentinok emlékeztek a száműztetésben élő tábornokra akiről a köztudomány azt tartotta, hogy „nagyvá akarta tenni hazáját, és erős ember volt, sokat adott a szegényeknek”. Az embereknek pedig szükségük volt a peronizmus hitére, így válhatott a 70-es évek elejére olyan összekapcsoló jelszóvá, amely különböző társadalmi rétegeket hozott ismét egy táborba. Peronista volt még a maoista pap, a trockista gerilla is, mindenki, aki szerette volna, ha véget ér a katonai uralom.

Am a peronizmus újjáéledő reménye hamarosan oda lett. Naipaul könyvének második része már a Perón halála utáni Argentínát mutatja meg. Perón visszatérése után 9 hónappal meghalt. Csúpan legendája élte túl minden kudarcát. Élete vége felé úgy tűnik, maga is rádöbben, hogy képtelen úrrá lenni az ország felett. Az újabb katonai diktatúra tovább fokozta a terrort.

Argentína nem egvedülálló példa a kontinensen, a szerzők ennek bizonyítására Uruguay hasonló sorsát tárja elénk. Naipaul karcú kis könyve tanulságos, elgondolkasztó olvasmány lehet mindenki számára, aki a fejlődő országok bonyolult történelmi viszonyait akarja megismerni. (Európa, 1984.)

CSIKÓS ZSUZSA

Lakásügyek

Albérletben laktunk, mikor nagyobbik fiunk megszületett. Még az év decemberében azonban megkaptuk az OTP-lakás kiutalását, hálá a népgazdasági tervezésnek. Az ötéves terv utolsó esztendeje lévén átadtak a tervben még hátralevő összes lakást, papíron. Áprilisban azért beköltöztünk. A Hivatal képviselője meggyőzött, hogy akkor járunk a legjobban, ha a legkisebb, másfél szobás lakást fogadjuk el, mert két gyerek esetén (a másodikat természetesen szerződésben vállaltuk, határidőre) azonnal jogosultak leszünk lakáscsere-re. Természetesen nem cselekedtünk érdeklődésünk ellen, elfogadtuk. Az se zavart, hogy az ötszintes, 17 nélküli ház felső szintjén van a lakás. Mint később kiderült ennek is megvan az apró előnye csak meg kell találni; senki nem kopog a fejünk fölött (csak az elszívó motorja zúg), az égieken kívül nem áztat el senki, míg mi egy kis ügykezettel akár az alagsorig eláztathatjuk a házat. Utóbbira volt is példa beköltözésünk után egy héttel. A konyhai radiátor szelepe elromlott és elkezdett folyani belőle a meleg víz. Éppen nem voltunk otthon, de nála a betonelemek nem épp hézagmentes illesztésének a víz nem maradt sokáig a mi lakásunkban. Az a utunk lakó délután kettőkor észlelte az ázás első nyomait, este hatkor már a földszinti is. A lakótársak ekkorra a kulcslyukon keresztül pontosan megállapították a diagnózist, de a fűtést elzárni nem tudták, mert az elzárócsap a lakások alatti garázsban található. A garázs tulajdonosa pedig valahol a város másik részén lakik, mert házuk lakói örültek, hogy a lakás beugróját ki tudták fizetni, így garázst nem vettek. Közben a szomszédok fordultak fűtőházhoz, konzultáltak a tűzoltókkal a rendőrséggel, hogy folyik a víz, mitőlők legyenek. Este kilenckor jutottak döntő elhatározásra és feltörték a lakásunkat.

Mikor 10 óra után haz értünk már a csata utáni tájkép fogadott. A lakótársakat viszont a közös cselekvés jól összekovacsolta, ami később közös kirándulások és bográcsgulyás főzések (a ház előtti aszfalton) formájában hozta meg gyümölcsét.

Második fiunk megszületése után, mivel már jogilag is kicsi volt számunkra a másfél szoba, nem sajnáltunk 20 Ft-ot okmánydíjra és beadtunk egy igénylési lapot, aminek a következőjére egy 2+2-es OTP-lakásra, ha lehetne a földszintre. Türelemesen vártuk évente márciusban az új sorrendet és elfogadtuk a komputer döntését, mert ha a komputer szerint vannak nálunk arra érdemesebbek, akkor az biztos úgy van(?). Közben múltak az évek. Kitöltöttük a rózsaszínű igénylő lap helyett sárgát, mert az jobban megfelelt az országos előírásoknak. Erre már azt is ráírtuk, hogy nem vagyunk tagjai olyan szocialista brigádnak, amelyek a mi tagságunk óta nyerte el a szocialista címet, bár komolyan fontolgattuk egy ilyen brigád alakításának előnyeit. Közben a komputerről is kiderült, hogy nem mindenható és nem ő tehet róla, ha a beléje táplált adatok nem felelnek a valóságnak. Vártunk és reméltünk. Amikor 65-évek voltunk a listán 50 cserelakás volt, mikor 124-ek 100, mikor 42-ek egy sem.

Vége eljött a mi márciusunk is. Júliusban már a kezünkben volt a kiutaló határozat. A lakás 2+2-es, a földszinten van, közel a nagymamához. Igaz, hogy majdnem 12 ezer Ft/négyzetméter, de a pénz a legkevésbé. Majd kérünk munkahelyi kölcsönt, az első lakásunkhoz úgysem kaptunk, mert decemberre, amikor a kiutalást megkaptuk, már elfogyott. Kértünk és a szakszervezet meg is szá-

vazta. Veszünk fel még 100 ezer forint bankkölcsönt és a régi lakás árával együtt meglesz a szükséges pénz. Olyan szép, hogy nem is lehet igaz.

Nem is volt. Amikor megszerztünk minden igazolást a földhivataltól a közös képviselőig és bevittük az OTP-be, kiderült, hogy egy kis baj van. A régi házunk peres eljárás alatt áll és így az OTP nem veszi vissza a régi lakásunkat. Az OTP perli az építő vállalatot, mert beáznak a szomszéd lépcsőházban a lakások. A miénk ugyan még soha sem ázott be, de ez most mellékezt be, de ez most mellékezt be, de ez most mellékezt be. A két lépcsőház egy és oszthatatlan, egy a sorsunk, egy a közös képviselőnk. Az a szabály, hogy amíg a ház peres eljárás alatt van, az OTP lakást nem vesz vissza. Igaz, hogy az OTP a felperes, de a szabály az szabály. Gondolom, mi meg beperelhetnénk az OTP-t de az még két peres eljárás lenne, nekünk már az egy is sok.

Mik a kilátások? Mihelyt vége a pernek, elhárul az akadály. Ha több évig tart, talán akkor megint kiutalnak egy lakást. Mint megtudtuk, az eljárás a következő: a bíróság kötelezi a vállalatot, javítsa ki a tetőt mondjuk 60 napon belül. A vállalat természetesen nem jön, mert van neki

épp elég tető, ami beázik. A határidő lejártá után a bíróság megbírságolja a vállalatot egyszer, kétszer, harmadszor már nem, akkor a vállalat igazgatóját. Öntudatos vállalat ezt, nem várja meg, inkább javít valamit. Az OTP most már gyanakvó és árasztásos próbát kér. Ha nem folyik be a víz vége a pernek, ha befolyik, kezdődik minden előlről. Közben értesítést kaptunk, hogy a munkahelyi kölcsönrel egy kis baj van, mert intézményünknek egyelőre nincs pénze, de néhány hónap és lesz. Megkönynyebbülünk. Mire a peres eljárás véget ér, biztos izetőképessé lesz intézményünk is.

Minden jó, ha jó a vége. Sikertől elnézünk, hogy az OTP-től kijöjjen egy műszaki szakember, aki megállapította, hogy a mi lakásunk tényleg nem ázik be, ezt jegyzőkönyvbe is vette, ezzel elhárul a fő akadály és az OTP visszavásárolta. Munkahelyünkől is megkaptuk kis késéssel a kölcsönt, így csak egy hétig kellett az új lakás fűtési díjának háromszorosát fizetni, mivel hagyjuk, hogy üresen álljon. Karácsonyi ajándéklént végre beköltöztünk az új nagyobb lakásba.

Az időközben megszaporodott ősz hajszálak is jól jöhetnek még valamikor (lásd: Egy tisztos, őszes halánték... stb.)

HANNUS ISTVÁN

Polgári védelmi vetélkedő

Szeged megyei város Polgári Védelme Parancsnoksága — a Csongrád megyei Tanács Gyógyszertári Központ szocialista brigádjainak kezdeményezésére — egyetértésben az MSZMP Szeged megyei városi Bizottságával, a Szakszervezetek Csongrád megyei Szövetségével, a Mezőgazdasági Szövetkezetek Szövetségével — polgári védelmi vetélkedőre tett felhívást. A vetélkedő hazánk felszabadulásának

40. évfordulója, valamint a Magyar Szocialista Munkáspárt XIII. kongresszusának tiszteletére tett felajánlásokhoz kapcsolódva kerül lebonyolításra három szakaszban.

A vetélkedőn való részvétel feltételeiről a Szeged megyei város Polgári Védelmi Parancsnoksága részletes tájékoztatást adott ki a vállalatok, üzemek, szövetkezetek, más munkahelyek részére.

A jogi kar hírei

A József Attila Tudományegyetem Római Jogi Tanszékének vendégeként Prof. dr. Dieter Nörr, a müncheni egyetem Leopold Wenger Okori Jogtörténeti Intézetének igazgatója tartott előadást az Állam- és Jogtudományi Kar tanács-termében „Goethe és Savag-

ny, a nagy német romanista” címmel.

Dr. Pólay Elemér egyetemi tanár, a JATE Állam- és Jogtudományi Kara Római Jogi Tanszékének vezetője Grázba utazott, ahol a 25. Német Jogtörténeti Kongresszuson vett részt.

Díszdoktor avatása Krakkóban

Dr. Szekeres László egyetemi tanárt, a Szegedi Orvostudományi Egyetem Gyógyszertani Intézetének igazgatóját a krakkói Kerpemikusz Orvosi Akadémia kiemelkedő tudományos tevékenységének, valamint a két intézmény eredményes együttműködésének érdekében kiejelgett munkásságának elismeréseként díszdoktorává választotta. A Honoris Causa diploma átadására Krakkóban, október 3-án az ünnepi tanévnyitó keretében került sor, melyen megjelent dr. Biczó György, hazánk varsói nagykövete.

SZEGEDI EGYETEM

A József Attila Tudományegyetem; a Szegedi Orvostudományi Egyetem és a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola MSZMP és KISZ-bizottságainak lapja

Felölő szerkesztő: GRÓF RÓZA
Szerkesztőség: 6720 Szeged, Dugonics tér 12. Telefon: 12-119

Megjelenik havonta kétszer
Ára: 1,80 forint. Előfizetési díj egy évre 20,80 forint

Terjesztik az intézmények KISZ-és szakszervezeti bizottságai

Kiadja a Csongrád megyei Lapkiadó Vállalat Szeged, Tanácsköztársaság útja 10. sz. 6740
Telefon 12-633. Telex 82-282

Felölő kiadó: Kovács László igazgató
Szegedi Nyomda Szeged, Bajcsy-Zsilinszky u. 28. 6720
1985. II. 8. — 382 —

ISSN: 0230-791X
Felölő vezető: Dobó József igazgató

Derült égből a glossza

Ár

Emlékszem, tavasz volt, 1981. tavasza, s mint szép-reményű elsőéves ifjú, még ilyen apróságoknak, mint a tavasz, is tudott örülni az ember; persze nem azért maradt meg az az idő emlékezetesnek, hanem, mert akkor vonult le a Tiszán a nagy Ár.

Furcsa egy Ár volt, igen furcsa. A régi és az új hid között hetekig vesztegeltek az uszályok: az új hid alatt még csak-csak elfértek, de a rekordmagasságú vízállás miatt a régi hid alatti pár métert nem tudták leküzdeni, s mivel e mesterséges akadályt kikerülni sem állott módjukban, apadást remélve várakoztak tovább. A szürkésbarna sáros-iszapos lötyvő közben meghódította az újszegedi part alacsonyabban fekvő részét, köztük a Tisza Gyöngye nevezetű remélbe szabott szórakozó (és az akkor még nem létező „Partner” társkereső gmk funkcióját is messzemenőleg ellátó) helyiség tekintélyes hányadát, hullámai már-már a rakpart legfelső lépcsőfokát nyaldosták, olyan szélességet ért el a Tisza, hogy az csak na, és olyan magasságot, amelyet még a múlt századi Emlékezetes Nagy Ár idején sem; a tavaszi szünet miatt ideiglenesen Dunántúlon tartózkodó újszegedi búgócsigák visszavonulniuk homokszákolni szeretett városukba mert ha azt elönti az Ár, biz' nem lesz többé hol okosodniuk.

Aztán az Ár gondolt egy nagyot, és délebbre helyezte át székhelyét, a tömegkommunikáció nagy megelégedéssel nyugtázta „levonulását”, hozzátéve, hogy hiába hebrencskedik bármiféle Ár, napjai mindenképpen végesek, s a levonulás pedig alapvető tulajdonsága.

Ki gondolta volna akkor, hogy alig négy év múltán egy egészen másfajta ár tényezeti előntéssel nem csupán a Tisza menti árterületeket, hanem annál kiterjedtebb vidékeket is? Ez az ár pedig (megkülönböztetésül kezdődjék kisbetűvel) nem más, mint az ár-Ár, összetevői pedig a gáz-ár, cukor-ár, sajt-ár és még sokan mások. És ezeknek az áraknak van egy rendkívül érdekes tulajdonságuk: emelkednek. Nem, nem „emelik őket”, hanem önmaguktól, mintegy l'art pour l'art emelkednek. És nem vonulnak le, ld. kávé-ár (a világi piaci kávéár-zuhanás ellenére nálunk még mindig annyi, amennyire annak idején fölszófolták), hanem megmaradnak. Mintegy szubsztanciaként. Ez az ő lételemük.

Mert — s ezt Ady óta tudjuk — az Érből is lehet Ár, sőt még szókő-Ár is az hatalmas Óceánon, de a bérből sohasem lehet bár, nezzük csak végig a szegedi bérrokat, mikor lehet azokat egy bérből és fizetésbőlőnek leversenyárnyalnia?

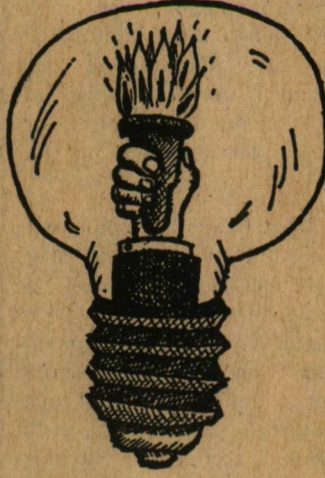
Ebben a szorult helyzetben csak egy harmadik típusú árhoz fordulhatunk bi-

zalommal, ahhoz, amelyet a suszterek használnak. Ki lehetne például pukkasztani vele a luftballonként egyre jobban felfúvódó ár-Árt, minek következtében abban létrejönne az ár-rés.

De ez (m)ár közzgazdasági kategória.

(—di—ván)

Rajzolta: K. T.

Aztán bejött a Tibi és azt mondta — elég morcosan, pedig mi csak kértünk tőle valamit —, hogy ez is kiéghet egyszer